

# Raadsvoorstel

Voorstel tot vaststellen van het beleidsplan 'Licht in de gemeente Aalten' en het beheerplan openbare verlichting.

AAN DE RAAD

## Inleiding

Voor u ligt ter instemming het nieuw beleidsplan openbare verlichting. De basis van het oude beleid is goed, maar de ontwikkelingen die een rol spelen bij het afwegingskader zijn dusdanig dat het huidige beleidsplan op delen aangepast is. Verschillende ontwikkelingen spelen hierbij een rol, zoals de enorme opkomst van led, markering en reflectie, maar ook duurzaamheid, circulariteit en de kwetsbare flora en fauna spelen een steeds grotere rol. Daarnaast hebben ook niet-gemeentelijke lichtbronnen een groot effect op de openbare ruimte. Denk aan verlichting van reclame, bedrijven, bezienswaardigheden, sportvelden en dergelijke. Daarom wordt gekozen voor een beleidsplan licht in de openbare ruimte in plaats van alleen over openbare verlichting.

## Beschrijving beleidsterrein inclusief toepasselijke regelgeving

In het raadsprogramma 2022-2026 wordt door uw raad ingezet op duurzaamheid.

## Inhoudelijke toelichting op het voorstel

Het beleidsplan openbare verlichting van de gemeente Aalten is aan vervanging toe. Niet alleen vanwege technische ontwikkelingen die een rol spelen maar ook is het afwegingskader veranderd. Denk bij ontwikkelingen aan ledverlichting, markering en reflectie, maar ook aan licht op maat. Daarbij hebben we ook steeds meer aandacht voor bijvoorbeeld lichtvervuiling in relatie tot de natuur. Niet alleen de openbare verlichting bepaalt het beeld buiten op straat, maar alle lichtbronnen, zoals verlichting vanuit bedrijven, van reclame, van monumenten en etalages. Deze lichtbronnen zijn vaak niet van de gemeente, maar bepalen wel het beeld buiten op straat. We willen graag het gesprek aan gaan met de eigenaar van die lichtbron, wanneer de situatie daar aanleiding toe geeft. Het beleid dat voor u ligt is dan ook de visie voor alle lichtbronnen in de openbare ruimte. Duurzaamheid heeft een prominente plek gekregen in het coalitieakkoord. Met dit nieuwe beleidsplan sluiten we hierop aan.

Onze visie is:

"Gemeente Aalten houdt het belang van een sfeervolle en leefbare openbare ruimte goed in het oog. De gemeente is zuinig op de bloeiende flora en fauna. We maken keuzes waar we wel of niet verlichten. Verlichting passen we alleen toe wanneer er voor de verkeersveiligheid geen ander alternatief is. Of in bepaalde gebieden als het gewenst is voor de sfeer en leefbaarheid. De verlichting brandt alleen op die momenten dat het nodig is. We hebben licht op maat. Zo is de hinder minimaal en dragen we bij aan een duurzamere samenleving".

Om aan te sluiten bij onze duurzaamheidsambitie is gekozen voor een digitaal beleidsplan. Met foto's tonen we aan wat de voorstellen inhouden.

Dit plan is tijdelijk te vinden via <https://aalten.beeldendbeleid.nl/> en na instemming raad op de gemeentelijke website <http://www.aalten.nl/wonen-en-leven/openbare-verlichting>

Met dit plan leveren we een bijdrage aan een groot aantal van de Global Goals. Namelijk aan nummer 3, 7, 11 en 13. Door bewuster te kijken naar licht kunnen we energie besparen, het milieu ontzien, bijdragen aan een betere gezondheid voor onze inwoners, stimuleren we technologieën die daaraan bij kunnen dragen en houden we alles betaalbaar.

Nieuwe ontwikkelingen bieden nieuwe inzichten en mogelijkheden.

*Duurzaamheid, milieu, energie en leefbaarheid zijn grote thema's. Dit beleidsplan levert daar een belangrijke bijdrage aan door:*

*- 'Niet verlichten tenzij' als uitgangspunt te nemen. We kijken eerst naar alternatieven en alleen als het niet anders kan en er licht nodig is, dan plaatsen we verlichting. Deze brandt alleen op die momenten dat het nodig is.*

*- Verlichting altijd te dimmen. Door te dimmen besparen we energie, gaat de led lamp langer mee en is er eventueel minder lichthinder. Gedimde verlichting valt vaak niet op, omdat alles nog steeds zichtbaar is.*

*- Detectiesystemen te plaatsen in die situaties waar op wisselende tijden een wisselend aantal gebruikers is of waar eigenlijk geen verlichting past maar licht wel gewenst is in verband met sociale veiligheid. Het is een systeem waarmee het licht aan gaat (of feller gaat branden) als iemand gebruik maakt van een locatie.*

*Met het vaststellen van het beleidsplan kunnen we voldoen aan de doelstellingen zoals die opgelegd zijn, dan wel door de gemeente zelf zijn vastgesteld.*

*Denk hierbij aan het landelijke klimaatakkoord, dat voorschrijft dat we in 2030 50% minder energie mogen verbruiken voor de openbare verlichting. Maar ook kunnen we door bewuster te verlichten bijdragen aan de doelstellingen uit de Regionale Energie Strategie (RES) en onze Lokale Energie Strategie (LAS). Ook leveren we zo een bijdrage aan de Global Goals.*

#### **Verledden**

*Door het verledden wordt er minder energie verbruikt en zijn er minder storingen. Hierdoor kunnen de onderhoudskosten voor de armaturen afnemen met gemiddeld 25%.*

#### **Verminderen**

*Door het verminderen van het areaal wordt een structurele besparing gerealiseerd. De totale besparing is afhankelijk van de aantallen die verminderd worden. Het verwijderen van verlichting vraagt een eenmalige investering die gedekt worden uit bestaande budgetten. Deze kosten bestaat uit het afsluiten en het verwijderen van de mast en kabel. Het saneren van verlichting wordt verdeeld over een aantal jaren. We verwachten dat een circa 10-15% reductie mogelijk is aan het einde van de looptijd. De klassieke masten blijven klassieke masten waarbij wel bekeken kan worden hoeveel er nodig zijn.*

*Middels participatie zal aan het einde van de beleidsperiode pas duidelijk zijn wat er werkelijk gerealiseerd is. Met een ingeschatte vermindering van 10-15% zou dit een vraag naar eenmalige middelen inhouden van €580.000 verdeeld over de komende 8 jaar. Het verwijderen van verlichting levert een structurele besparing op. Er is geen energieverbruik, geen onderhoud en geen vervanging nodig. Welke verlichting verwijderd kan worden, wordt middels participatie bepaald.*

#### **Algemeen**

*Net als in de omliggende gemeenten, wordt al veel jaren gekozen voor duurzame en energiezuinige verlichting en oplossingen. Per situatie wordt bekeken wat de beste oplossing is, passend in de omgeving en binnen het beschikbare budget. We kijken naar duurzaamheid en energiebesparing. De gemeente is volger van nieuwe technieken, maar heeft niet de ambitie om koploper te zijn. Streven is om uniformiteit in de openbare verlichting te krijgen om de beheerkosten zo laag mogelijk te houden. Conventionele lampen zijn vanaf 2023 niet langer te verkrijgen. Daarom dienen we de verlichting versneld te vervangen.*

#### **Vermindering van licht kan weerstand oproepen.**

*Bij de keuze wel/geen verlichting toepassen speelt emotie vaak een grote rol. Inwoners kunnen tegen het saneren van verlichting zijn en de gemeente benaderen om 'hun' verlichting te laten staan. Door ons beleid goed uit te leggen en te overleggen met de bewoners willen we tot zo gedragen mogelijke oplossingen komen.*

#### **Alternatieve beleidskeuzes**

N.v.t.

### Financiële consequenties

De extra lasten kunnen worden gedekt door de lagere energie en onderhoudslasten die hier het gevolg van zijn. Ook wordt de ruimte ingezet van structurele bijstelling in het najaar van 2022, budget is bijgesteld in verband met de snel stijgende energieprijzen en vooruitlopend op de actualisatie van het beleid op de openbare verlichting.

| Handeling                                 | Kosten/<br>investering                               | Jaarlijkse<br>lasten | Dekking                                                                   | Mogelijke<br>besparing                                                                             | Termijn<br>terugverdienen                    |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Vervanging in led                         | €1,8 miljoen<br>(€ 400.000 zit in bestaande krediet) | € 75.000             | Binnen budget openbare verlichting (kapitaallasten onderhoud en energie)  | €32.000 op energie jaarlijks                                                                       | Direct na vervanging                         |
| Vervanging oude masten (achterstand)      | €440.000                                             | € 18.000             | Binnen budget openbare verlichting (kapitaallasten, onderhoud en energie) | n.v.t.                                                                                             | n.v.t.                                       |
| Verwijderen verlichting (inschatting 15%) | €580.000                                             | € 72.500             | Binnen budget openbare verlichting (kapitaallasten en energie)            | €40.000 onderhoudskosten jaarlijks<br>€30.000 energie jaarlijks<br>€ 4.000 netwerkkosten jaarlijks | 4 tot 8 jaar en daarna structurele besparing |
| Vervangingsplan komende 10 jaar           | €607.500                                             | € 60.750             | Reguliere onderhoudsbudget openbare verlichting                           | n.v.t.                                                                                             | n.v.t.                                       |

### Participatie en Communicatie

Na de interne workshop is uw raad uitgenodigd voor een rondrit door de gemeente. Dit heeft op 12 januari 2023 plaatsgevonden. We sluiten na vaststelling van het beleid aan bij bestaande overlegstructuren om het bewuster verlichten uit te leggen.

Na het vaststellen van het beleidsplan gaan we in beeld brengen waar we wat gaan doen. Dit gaan we communiceren met de betreffende dorpsraden en inwoners. Net als het traject bij de totstandkoming van het beleidsplan, gaan we de uitvoering zorgvuldig communiceren via de diverse media kanalen.

### Vervolgstappen inclusief tijdspad

Mei 2024 starten met uitvoering geven aan beleid en in beeld brengen welke locaties aanpassingen behoeven.

### Bijlagen

- Het plan is tijdelijk te vinden via <https://aalten.beeldendbeleid.nl/>

Aalten, 5 maart 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten,

drs. A.J.M. Gildhuis  
secretaris/algemeen directeur

A.J. te Lindert  
loco-burgemeester